

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา

นายรณรงค์ ใจหาญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-776-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117407874

LEGAL MEASURES ON CONTROLLING CIVIL ENGINEERS

Mr. Thanasak Jaiharn

**คณบดีวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-776-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์   มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา
โดย   นายธนศักดิ์ ใจหาญ
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์เรวัต ฉ่ำเฉลิม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์เรวัต ฉ่ำเฉลิม)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสภาวะวงศ์)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อนศักดิ์ ใจหาญ : มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา
LEGAL MEASURES ON CONTROLLING CIVIL ENGINEERS อ. ที่ปรึกษา : รศ. วีระพงษ์
บุญไพฑูริศ, อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ. เรวัต ฉ่ำเฉลิม, 117 หน้า. ISBN 974-636-776-5.

ปัจจุบันได้ปรากฏกรณีความเสียหายอันเป็นผลจากการก่อสร้างอาคารอยู่บ่อยครั้ง ความเสียหายที่ปรากฏนอกจากจะมีมูลค่ามหาศาลแล้ว ยังรวมไปถึงความสูญเสียต่อชีวิตที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ด้วยการวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินคดีอาญา ในความผิดเกี่ยวกับการประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธาขององค์กรควบคุมการประกอบการวิชาชีพ และกระบวนการยุติธรรมในทางอาญา

ผลการวิจัยพบว่า บทบัญญัติของกฎหมายควบคุมการประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา เป็นกฎหมายที่มีลักษณะป้องกันการกระทำผิดของผู้ประกอบการวิชาชีพ แต่เนื่องจากการควบคุมโดยมาตรการทางอาญา ในส่วนที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญายังไม่มีการบังคับใช้ที่เพียงพอ ทั้งนี้ เพราะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่าการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสนอให้มีการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมโยธา รวมทั้งการเสริมมาตรการในการบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต ..... *อนศักดิ์ ใจหาญ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... *[Signature]*

C670786 : MAJOR LAW

KEY WORD: LEGAL MEASURES / CONTROLLING / CIVIL / ENGINEERS

THANASAK JAIHARN : LEGAL MEASURES ON CONTROLLING CIVIL ENGINEERS

THESISADVISOR : ASSO. PROF. VEERAPONG BOONYOPAS, THESIS COADVISOR

RAEWAT CHAMCHALERM, 117 pp. ISBN 974-636-776-5.

At present, damage caused by building construction becomes more frequent. The amount of damages incurred to the property is usually tremendous, and the loss of lives and injury which is invaluable are always counted as part of such damage. This research focuses on the studies of legal liability of the persons who works in civil engineering profession and the studies of problems in criminal proceedings by the agencies governing professional conduct and the administration of justice for the offences relating to working in civil engineering profession.

The result shows that the laws governing civil engineering profession concentrate on dealing with the prevention of crimes committed by the persons working in civil engineering profession. Furthermore, the present legal measures against the persons committing offences arising from working in civil engineering profession under the Penal Code are not quite effective due to the fact that the criminal proceedings for such offences are much complicated than those for other kinds of offences.

This thesis proposes that the laws governing civil engineering profession should be revised. It also suggests that the legal measures against crimes arising from professional misconduct should be implemented.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....*ธนาศก จัยหาม*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูง คือ ท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส และท่านอาจารย์เรวัต ฉ่ำเฉลิม ที่ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาชี้แนะให้ความกระจ่างในทางวิชาการด้วยความเอาใจใส่ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ในโอกาสนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง คือ ท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ และท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาวงศ์ กรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เขียน

ขอขอบคุณ คุณชนะชัย มีผดุง นิตินกร กองงาน ก.ว. ที่ให้ความสนับสนุนด้านข้อมูลเอกสาร รวมทั้งขอบคุณเพื่อน ๆ ซี 6 ทุกคนที่มีส่วนในการให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด และขอขอบคุณ คุณสุวรรณา เจียรสัมพิมล ที่มีส่วนในการจัดพิมพ์ และเพื่อน ๆ น้อง ๆ สำนักงาน กฎหมาย มารุต บุณนาค อินเตอร์เนชั่นแนล ลอว์ ออฟฟิศ จำกัด ทุกคนที่ช่วยเหลือทางด้านกรแปลเอกสารในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณกิตติพงษ์ จินตวรลักษณ์ และ คุณรุจิระ บุณนาค ที่กรุณาอนุญาตให้ผู้เขียนได้มีเวลาในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ และสุดท้ายนี้ผู้เขียนขอบูชาพระคุณบิดามารดาที่ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด จนทำให้ผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้สมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ธนศักดิ์ ใจหาญ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.6 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์.....	7
2. การควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาในประเทศไทย	8
2.1 ความเป็นมาของการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา	8
2.2 ความหมายและขอบเขตของวิชาชีพวิศวกรรมโยธา	9
2.3 บทบาทของวิศวกรในงานวิศวกรรมโยธา.....	10
2.4 มาตรฐานการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม.....	14
2.4.1 มาตรฐานการศึกษา.....	14
2.4.2 มาตรฐานการขอรับใบอนุญาต.....	14
2.4.3 เปรียบเทียบมาตรฐานการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ควบคุมกับวิชาชีพอื่นๆในประเทศไทย.....	29
2.4.4 วิเคราะห์มาตรฐานการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	31
2.5 องค์กัรหน้าที่ตามกฎหมายของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การประกอบวิชาชีพ วิศวกรรม.....	34
2.5.1 สถาบันวิชาชีพสมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย.....	35

สารบัญต่อ

หน้า

2.5.2	สถาบันควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	35
2.5.3	วิเคราะห์การควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมตามพระราชบัญญัติ วิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2505.....	37
2.5.4	ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับมารยาททางวิชาชีพ.....	39
3	ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	42
3.1	โครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล.....	43
3.2	ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา	43
3.2.1	ประเภทของผู้กระทำความผิด.....	44
3.2.2	ประเภทการกำหนดโทษ.....	45
3.3.3	ลักษณะการแยกประเภทความผิด.....	46
3.2.4	บทบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	47
3.3	วิเคราะห์แนวการวินิจฉัยความรับผิดทางมาตรฐานแห่งวิชาชีพ.....	70
3.3.1	หลักปฏิบัติและวิชาการตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2505.....	70
3.3.2	แนวทางการพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการอันพึงกระทำ.....	77
4	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	81
4.1	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศไทย.....	81
4.2	การดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	83
4.2.1	หลักเกณฑ์การดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน.....	84
4.2.2	การร้องทุกข์กล่าวโทษการกระทำผิดของวิศวกร.....	84
4.2.3	การสอบสวนความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	84
4.2.4	การฟ้องร้องคดีความผิดอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	85
4.2.5	การพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	85
4.3	ปัญหาด้านบทบัญญัติและอัตราโทษ.....	85

สารบัญต่อ

	หน้า
4.4 ปัญหาการตรวจสอบโดยพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522....	87
4.5 ปัญหาการสอบสวนความรับผิดทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	88
4.5.1 ปัญหาขาดความชำนาญด้านวิศวกรรม.....	88
4.5.2 ปัญหาการพิสูจน์ความน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตราย.....	89
4.6 วิเคราะห์ความรับผิดทางกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา.....	91
4.6.1 กรณีไฟไหม้โรงงานตุ๊กตาบริษัท เคเดอร์ อินดัสเทรียล (ไทยแลนด์) จำกัด.....	91
4.6.2 กรณีอาคารโรงแรมรอยัลพลาซ่าถล่ม.....	96
4.6.3 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม.....	101
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 บทสรุป.....	106
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	109
รายการอ้างอิง.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	117

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย